

De Journalist

Magazine van de VVJ

België-Belgique

P.B.

8900 IEPER 1

3/8136

Afgiftekantoor Ieper

Het gevaar Berlusconi: een alarmkreet uit Rome

Dossier: de Vlaamse beroepsjournalist (deel 3 en slot)

Mia Doornaert, mevrouw de barones

Zelfstandige journalisten starten nieuwe campagne

Raad voor de Journalistiek over wederwoord en privacy

Inhoud

Van de redactie	3
Actueel	
KIK-project van start in het najaar	4
Decreet verstrengt audiovisueel recht tot antwoord	4
De zomer was extra heet voor gerechtsjournalisten	5
Dossier	
De Vlaamse beroepsjournalist doorgelicht: deel 3 (en slot) van een onderzoek van de Universiteit Gent	6-7-8
Portret	
Barones Mia Doornaert	9
Italië	
Het gevaar-Berlusconi: interview met de secretaris van de Journalistenbond FNSI	10-11
Nieuws van de verenigingen	
IPV Antwerpen organiseert Dag van de regionale persclubs	4
1.736 Vlaamse beroepsjournalisten opnieuw erkend	12
Beeldpers wuift koninklijke woordvoerder uit (en haalt nieuwe in)	13
Zelfstandigen starten nieuwe campagne	14
Boekbespreking	
VTM-journalisten misten koninklijke scoop	13
Raad voor de Journalistiek	
Willy Van den Wijngaert e.a. c/ Het Laatste Nieuws	16-17-18
Belgische Zuivelindustrie c/ Het Nieuwsblad	18-19
Scheef bekeken	12-13
Onder embargo	15

Foto: Ludo Mariën

Dag vrijheid

Met de foto op de cover won Ludo Mariën, van Gazet van Antwerpen, de eerste Sabam Photo Award voor de beste humoristische persfoto van 2002. In beeld: een wetsdienaar met ontsnapt schaap aan het slachthuis van Antwerpen. De tweede en derde prijs waren weggelegd voor respectievelijk Philippe Lebeau van Het Belang van Limburg en Ronny Meyers van Het Laatste Nieuws.

Magazine van de Vlaamse
Vereniging van
beroepsJournalisten (VVJ)

Coördinatie

Pol DELTOUR
pol.deltour@journalist.be
en Luc STANDAERT

Vaste medewerkers

Jan BACKX
Kim DUCHATEAU
Marleen FRANSEN
Johan VAN CUTSEM
Kris VANDERHAEGEN
Luc VANHEERENTALS

Redactiesecretariaat

Résidence Palace
Blok C - Lokaal 2232
Wetstraat 155 - 1040 BRUSSEL
Tel. 02/235.22.70
Fax 02/235.22.72
E-mail de.journalist@journalist.be
www.journalist.be

Abonnementen

Lisbeth MOONS
Zie adres hierboven
lisbeth.moons@journalist.be

Publiciteitsregie

Laurent COPPENS
E-mail laurent.coppens@euronet.be

Lay-out & druk

Drukkerij Deman nv
Nijverheidslaan 5
8970 Poperinge
Tel. 057/33 67 21
Fax 057/33 40 18

Lid van de Unie van Uitgevers van de
Periodieke Pers

Ondenikbaar ?

Het valt te betwijfelen of de spreuken van de Bond zonder Naam tot het courant leesvoer horen van de modale journalist. Toch verdient de lectuur van het juli-augustus-nummer van BZN-Info, het blaadje van de Bond, aanbeveling. Met een voor de onverbeterlijke positivo's van de BZN ongewone bitterheid wordt daarin van leer getrokken tegen... de media.

"Er was een tijd dat journalistiek een kracht was. Vandaag is het een macht. In naam van de persvrijheid bezitten de media een absolute macht, een soort dictatoriale macht. Dat is: een soort vrijheid zonder grenzen. Ze mogen liegen. Ze mogen brutaal zijn, gewelddadig en onbeschoft. Ze mogen mensen belachelijk maken, bespotten en neerhalen en helemaal uitkleden. Elke beperking wordt beschouwd als censuur."

Zo begint de tirade van de Bond, die het voorts heeft over de dictatuur van kijk- en leescijfers, de voorspelbaarheid, de opgeklopte verhalen, het artificiële 'nieuws', en het gebrek aan nuance en volledigheid.

Hoewel we de indruk hebben dat de scribe van dienst van de BZN iets verkeers gegeten had toen hij dit vakantienummer maakte, kan niet ontkend worden dat ook menig journalist klaagt over de naar 'brood en spelen' ruikende ondraaglijke lichtheid van het meeste wat de lezer-kijker dagelijks krijgt voorgeschoteld. Soms lijkt het wel of een aantal machten samenspannen om het publiek onprettige waarheden te 'besparen'.

Waar toe een en ander kan leiden blijkt uit het interview van Italië-correspondente Hedwig Zeedijk met Paolo Serventi Longhi, de secretaris van de Italiaanse journalistenvakbond, verder in dit nummer. "Elke keer dat ik het verhaal vertel, vind ik het zelf ongeloofwaardig", is zo'n beetje de sleutelzin uit dat relaas over de hallucinante greep die de Italiaanse premier Berlusconi heeft op de pers en de media, in wat hij stilaan in meer dan een betekenis 'zijn land' kan noemen.

Berlusconi bezit als mediamagnaat de grootste tv-zenders, de meeste kranten, de belangrijkste uitgeverijen, de grootste boekhandelketen en de grootste bioscoopketen. Als premier controleert hij bovendien de openbare omroep, waar hij tal van hoofdredacteurs heeft laten vervangen, en het parlement, de wetgever, dat hem telkens met nieuwe wetgeving uit de wind zet als de justitie hem te dicht nadert. De zeldzame uitgever of journalist die niet rechtstreeks of onrechtstreeks onder zijn controle staat, en die zich kritisch durft uitlaten, wordt om de oren geslagen met processen en schadeclaims a rato van 50 miljoen euro per stuk, een efficiënt middel om ook de meest kritische stem het zwijgen op te leggen.

En Serventi Longhi waarschuwt: ook in Spanje en zelfs in Groot-Brittannië ziet hij meer en meer druk van de politieke machthebbers op de media om netjes in de pas te lopen, en de waarheid niet te veel in de weg te laten lopen van het regeringsbeleid.

Dergelijke toestanden lijken bij ons gelukkig ondenikbaar. Maar dat dachten ze tien jaar geleden in Italië waarschijnlijk ook.

Luc Standaert

Vlaamse overheid KIKt 750.000 kranten in middelbare scholen

De Vlaamse Dagbladuitgevers (VDP) zijn volop bezig met de recrutering van een coördinator voor het KIK-project, waarmee vanaf dit najaar 750.000 kranten gratis verdeeld worden over de middelbare scholen in Vlaanderen. Liefst 230 kandidaten reageerden op de vacature die in de Vlaamse kranten verscheen. Secretaris-generaal Alex Fordyn van de VDP hoopt dat de selectie tegen 1 september rond is. Het project Krant-in-de-Klas (KIK) moet de interesse van jongeren in het krantenlezen aanwakkeren. Uitgangspunt is de vaststelling dat in de groep van 12- tot 17-jarigen maar een klein deel kranten leest. Daarbij komt dat de dagbladuitgevers het tegenwoordig, vooral gelet op de krimpende reclamemarkt, niet al te breed hebben. De Vlaamse regering toonde zich in de persoon van voormalig Mediaminister Dirk

Van Mechelen (VLD) al langer geïnteresseerd in het KIK-project dat de krantenuitgevers uitwerkten. Begin juli nam nieuw Mediaminister Marino Keulen (VLD) de aspiraties over, en verklaarde hij het komende jaar 500.000 € uit te trekken voor het project. Een goed deel van dat geld, 224.000 €, wordt overigens gehaald bij de VRT, en stemt overeen met een teveel aan sponsorgelden dat de openbare omroep vorig jaar binnenkreeg.

Het is de bedoeling op een jaar tijd 750.000 kranten te verspreiden in de laatste twee jaren van het ASO en TSO in Vlaanderen. Het krantenproject zou worden ingeschreven in de vakoverschrijdende eindtermen, zodat het vlot in de lessen kan worden geïntegreerd.

(PD)

Radio en tv onderworpen aan strengere recht van antwoord

Het Vlaams Parlement heeft in juli het recht van antwoord ten overstaan van de audiovisuele media bijgesteld. Het nieuwe decreet voert ondermeer een 'recht van mededeling' in voor personen die op een omroep als verdachte of beklagde zijn genoemd. Worden zij later definitief buiten de zaak gesteld of vrijgesproken, dan kunnen ze dit via de betrokken zender kenbaar maken aan het publiek.

Het decreet bevestigt verder het principe dat het recht tot antwoord niet enkel dient om foutieve informatie recht te zetten. Voor een genoemde persoon volstaat het dat er iets 'beledigends' over hem is gezegd. Daarmee gaat het 'audiovisuele' recht tot antwoord wel nog niet zo ver als dat in de geschreven pers, waar het zelfs voldoende is dat iemand nog maar

'genoemd' of zelfs 'impliciet aangewezen is' om een antwoord te kunnen bekomen.

Het Vlaamse Parlement keurde het decreet begin juli unaniem goed. Het voorstel werd vooral gedragen door parlementslid Ludwig Decaluwé van oppositiepartij CD&V. Hij is er niet weinig trots op dat het decreet een strengere regeling omvat dan de Europese Televisierichtlijn, die rechten van antwoorden slechts toelaat voor onjuiste mededelingen.

Het decreet wijzigt een hoofdstuk uit de nationale wet op het recht tot antwoord van 1961. Daarover werd een hevige communautaire discussie gevoerd, maar uiteindelijk beslechtte de Raad van State het dispuut in het voordeel van de Vlaamse decreetgever.

(PD)

IPV ORGANISEERT DAG VAN DE REGIONALE PERSCLUBS OP ZATERDAG 20 SEPTEMBER 2003

Op zaterdag 20 september 2003 vanaf 10 uur gooit het Internationaal Perscentrum Vlaanderen (IPV) op de Antwerpse Grote Markt de deuren open voor al haar werkende leden. Een unieke gelegenheid om (eindelijk ?) eens met de infrastructuur, het potentieel en de medewerkers van het perscentrum kennis te maken.

Deze kennismakingsdag staat open voor alle IPV- werkende leden en hun gezin.

Een ideale gelegenheid voor een plezierige dag in Antwerpen.

Terwijl de IPV'ers verzamelen blazen om 10 uur in het IPV, kunnen partner en kinderen al op hetzelfde uur rechtstreeks terecht in de Zoo. Om 14 uur wordt er dan herenigd aan de Zoo-ingang voor het geleid bezoek in kleine groepjes achter de schermen.

Dankzij de medewerking van de Antwerpse Zoo en de afdeling Antwerpen-Limburg van de Vereniging van Vlaamse Journalisten (VVJ) kunnen we dit programma aanbieden aan de uitzonderlijke prijs van amper 5 (vijf) euro per persoon.

Tijdig inschrijven met onderstaande strook én betalen uiterlijk VOOR 15 SEPTEMBER 2003 is noodzakelijk.

HET PROGRAMMA:

- 10.00u: Ontvangst met koffie in de polyvalente zaal (2de verdieping) van het IPV, Grote Markt 40, 2000 Antwerpen.
- 10.30u: Verwelkoming door de Raad van Beheer van het IPV en introductie gastspreker over actueel journalistiek onderwerp (voor meer details: www.ipvlaanderen.be vanaf 25/08/2003)
- 11.30u: Mogelijkheid om de IPV-lokalen en infrastructuur te bezoeken
- 12.00 - 13.30u: Verzorgde receptie in de historische persclub
- 14.00u stipt: Bijeenkomst / hereniging met gezin aan de ingang van de Zoo, Koningin Astridplein 26, 2018 Antwerpen (naast het Centraal Station) voor start geleide bezoeken achter de schermen van de dieren tuin.
- 17.00u: einde van de kennismakingsdag.

INSCHRIJVINGSSTROOK: Terug te mailen (ipv@pandora.be) te faxen (03/ 232.21.30) of op te sturen aan het Internationaal Perscentrum Vlaanderen, Grote Markt 40, 2000 Antwerpen UITERLIJK VOOR 15 SEPTEMBER 2003

Naam & Voornaam van het werkend lid:

Naam en voornaam van partner:

Naam, voornaam en leeftijd van inwonende kinderen:

Volledig adres:

Telefoonnummer en e-mail:

Aantal deelnemers à 5 € per persoon: x 5 € =€

Totaal bedrag te storten VOOR 15 SEPTEMBER 2003 op rekeningnummer 220-0037318-09 van het Internationaal Perscentrum Vlaanderen (IPV) met vermelding : IPV-dag 20 SEPTEMBER

Hete zomer voor nieuwsgangers

Het was ook voor journalisten een hete zomer, zeker voor zij die zich al eens over gerechtelijke toestanden buigen. Nog maar net was José Masschelin van Het Laatste Nieuws veroordeeld voor zogenaamd 'misbruik van inzagerecht' in gerechtelijke dossiers, of de Vlaamse advocatuur kondigde een nogal repressief mediareglement af. Gelukkig zette iemand in Straatsburg de airco aan, zodat er vanuit het Europese Mensenrechtenhof alsnog enige verkoeling kwam.

Pol Deltour

Om maar direct met het laatste, goede nieuws te beginnen: het Europees Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM) in Straatsburg heeft op 15 juli in een baanbrekend arrest beslist dat het uit moet zijn met al te willekeurige huiszoekingen en inbeslagname van journalisten. De uitspraak gaat nota bene terug op een Belgische zaak, die mee door de AVBB in Straatsburg aangekaart werd.

We schrijven 23 juni 1995, omstreeks halfvijf in de vooravond. In het totaal 160 politiemannen zijn gemobiliseerd om acht huiszoekingen uit te voeren: bij de journalisten Martine Ernst (RTBF), René Haquin (Le Soir), Philippe Brewaeys (Le Soir Illustré) en Walter De Bock (De Morgen) thuis, en ook nog eens op hun respectievelijke redacties. Documenten, diskettes en harde computerschijven worden in beslag genomen. De huiszoekingsmandaten geven geen enkele aanwijzing over wat de journalisten ten laste gelegd wordt, en ook verder aandringen levert niet het minste uitsluitsel op.

In die tijd waarde de geest van de toen pas vermoorde PS-topman André Cools nog volop door het land. In het kader hiervan waren corruptiedossiers aan het licht gekomen die luissterden naar de namen 'Agusta' en 'Dassault'. Dat de media uitvoerig over een en ander berichten was niets minder dan een vanzelfsprekendheid, zij het niet voor de Belgische topmagistratuur. Toen de in opspraak gekomen luchtmachtgeneraal Jacques Lefèbvre zich in maart 1995 van het leven beroofde, barste bij het Hof van Cassatie de bom. Op verzoek van procureur-generaal Jacques Velu, gelastte het hoogste rechtscollege onderzoeksrechter Paul Maffei met een 'lekkenonderzoek'. Maffei liet er geen gras over groeien, met de massale zoekoperatie van 23 juni tot gevolg.

Erger dan Goodwin

Het EHRM veroordeelt de huiszoekingen en inbeslagname van journalisten zonder veel omwegen als aantastingen van de persvrijheid en het recht van privacy. In het arrest van 15 juli (www.echr.coe.int) wordt eens te meer beklemtoond hoe belangrijk het journalistieke bronnengeheim voor de persvrijheid is. "Het uitblijven van een dergelijke bescherming zou journalistieke informanten ervan kunnen weerhouden de pers te helpen om het publiek in te lichten over kwesties van algemeen belang."

Dat in casu het bronnengeheim van de betrokken journalisten geschonden is, staat voor de zeven Straatsburgse rechters buiten kijf. Tegen de

vier bestond geen enkele concrete aanwijzing van schuld, er werd alleen maar wat lukraak naar mogelijke sporen van informatielekken gezocht. Daarbij stoort het EHRM zich enorm ("la Cour est frappée") aan het massieve karakter van de operatie (acht quasi-gelijktijdige huiszoekingen, 160 politiemannen). Er wordt nog fijntjes op gewezen dat de Belgische justitie best een alternatief had: dat was eerst in eigen rangen op zoek gaan naar de lekkers van informatie...

Het arrest 'Ernst & Co. c/ België' ligt in de lijn van eerdere rechtspraak van het EHRM, en met name dan het arrest-Goodwin dat in 1996 al het recht op bronbescherming poneerde. Toch is de Belgische zaak erger ("encore plus grave") dan wat de Britse journalist William Goodwin overkwam, besluit het Hof. Terwijl Goodwin alleen maar netjes werd gesommeerd om zijn bron bekend te maken, zijn de Belgische journalisten bij verrassing genomen en stootten de speurders door tot hun volledige documentatie.

De AVBB drong intussen bij de Belgische overheid aan op maatregelen ter verankering van het journalistieke bronnengeheim. In theorie heeft de regering de mogelijkheid tegen het arrest beroep aan te tekenen bij de zogenaamde 'Grote Kamer' van het EHRM, maar daar ziet het tot op vandaag niet naar uit.

Advocaten

Hoger beroep is intussen wel ingesteld in de zaak-Masschelin, naar de journalist van Het Laatste Nieuws die op 25 juni jl. veroordeeld werd voor 'misbruik van inzagerecht' in het gerechtelijk dossier rond de zelfverklaarde pedoseksueel (tevens vriend van schrijver Gerard Reve) Joop Schafthuizen. Voor de AVBB gaat het om een "zeer gevaarlijk precedent" dat "elke verslaggeving over lopende gerechtsonderzoeken dreigt te hypotheceren". Pro memorie: Masschelin kreeg voor het citeren uit het onderzoeksdossier een geldboete van 2.500 € (waarvan de helft met uitsluiting) en moet Schafthuizen 500 € betalen.

Ondertussen had de VJ een onderhoud met de voorzitter van de Orde van Vlaamse Balies (OVB), Geneviève Boliou. De OVB zegde op zijn beurt de pers de wacht aan door een restrictief mediareglement uit te vaardigen. Dat verbiedt advocaten om nog langer in toga de pers te woord te staan en legt hen verder op nalezing te vragen van al hun quotes die de media publiceren of uitzenden. Voor de VJ gaat het om een compleet onwerkbaar reglement. In het najaar wordt de zaak uitgeklaard.

Dossier: de Vlaamse journalist (deel 3)

Het profiel van de Vlaamse beroepsjournalist (deel 3 en slot)

Els De Bens, Mieke De Clercq & Steve Paulussen
Vakgroep Communicatiewetenschappen Universiteit Gent

In de vorige twee nummers van De Journalist publiceerden we reeds resultaten van het grootschalige journalistenonderzoek 'de journalist van de 21ste eeuw'. In deze derde en laatste aflevering bespreken we de resultaten over de redactionele autonomie, de professionele en deontologische opvattingen en de algemene beroepstevredenheid.

In de bespreking van de eerste onderzoeksresultaten zagen we dat de gemiddelde Vlaamse beroepsjournalist mannelijk, hooggeschoold en 39 jaar oud is. Verder stelden we vast dat hij gemiddeld 11,5 jaar journalistieke ervaring heeft, waarvan 9 jaar bij de huidige werkgever. Tweederde van de journalisten werkt vol- of deeltijds in de geschreven pers en ruim vier op de tien journalisten werkt voor een omroep. We hadden ook aandacht voor de factoren die de aanwerving en de promotie beïnvloeden, en we leverden een dwarsdoorsnede van het werk dat journalisten leveren.

Maar hoe is het nu gesteld met de redactionele autonomie, de professionele opvattingen en de algemene beroepstevredenheid van de Vlaamse journalisten?

Redactionele autonomie

Uit de enquête blijkt dat journalisten een vrij hoge mate van autonomie genieten, zowel op individueel als op redactioneel vlak. 38% van de Vlaamse beroepsjournalist zegt dat een goed idee, waarvan hij/zij vindt dat het moet worden opgevolgd, ook (bijna) altijd in de berichtgeving wordt opgenomen; bij nog eens 46% gebeurt dit 'vaker wel dan niet'. Verder beschikt minstens een kwart van de journalisten (resp. 25% en 32%) over '(bijna) complete vrijheid' als het gaat om het 'kiezen van berichten' en het 'benadrukken van bepaalde aspecten in het verhaal'. Bijna de helft (48%) zegt ter zake

over 'een groot stuk vrijheid' te beschikken. Slechts 4% is niet tevreden over de individuele autonomie die hij/zij binnen de redactie heeft. De Vlaamse beroepsjournalisten zijn niet alleen tevreden over hun individuele vrijheid, maar ook over de redactionele autonomie. Twee op tien journalisten uiten hun ontevredenheid over de autonomie van de redactie t.o.v. zowel de interne druk als de commerciële druk van buitenaf. Eén op tien journalisten vindt ook de 'niet-commerciële druk van buitenaf' op de redactie te hoog. Hoewel een redactiestatuut vaak gezien wordt als een waarborg voor de redactionele autonomie, werkt bijna een kwart van de journalisten (23%) op een redactie zonder zo'n statuut. Opmerkelijk is het hoge aantal journalisten dat niet weet of hun redactie al dan niet een eigen redactiestatuut heeft: een op drie journalisten is er niet van op de hoogte.

Professionele en deontologische opvattingen

Uit internationaal onderzoek is meermaals gebleken dat journalisten grotendeels dezelfde kijk hebben op hun rol in de maatschappij. Ook de professionele opvattingen van de Vlaamse beroepsjournalisten liggen in de lijn van die van hun collega's in andere (westerse) landen, zoals de VS, Australië, Engeland, Nederland en Duitsland.

Tabel 3: Tevredenheid over de autonomie

	zeer tevreden	eerder tevreden	tevreden noch ontevreden	eerder ontevreden	zeer ontevreden
De individuele autonomie binnen de redactie	35,9%	49,6%	10,2%	3,6%	0,8%
De autonomie van de redactie t.o.v. interne druk (marketing-afdeling, hoofdredactie, ...)	16,3%	39,6%	22,4%	17,9%	3,7%
De autonomie van de redactie t.o.v. commerciële druk van buitenaf	20,9%	35,5%	25,2%	15,4%	2,9%
De autonomie van de redactie t.o.v. andere, niet-commerciële druk van buitenaf	18,1%	41,9%	28,5%	9,7%	1,7%

Dossier: de Vlaamse journalist (deel 3)

Tabel 4: Belang van journalistieke rollen

	belangrijk	neutraal	onbelangrijk
Betrouwbare (objectieve) informatie verschaffen	99,1%	0,8%	0,1%
Analyse/ duiding verschaffen bij complexe problemen	92,7%	6,7%	0,6%
Informatie zo snel als mogelijk verspreiden	84,1%	11,1%	4,7%
Een zo breed mogelijk publiek bereiken	75,1%	17,7%	7,2%
Waakhond zijn voor de democratie	68,5%	22,4%	9,1%
Signaleren van nieuwe trends en ideeën	62,1%	23,3%	14,7%
Contact met het publiek	48,3%	36,4%	15,3%
Rekening houden met reacties op journalistieke werk	46,6%	35,9%	17,5%
Mensen een forum bieden om hun mening te uiten	46,2%	34,7%	19,1%
Ontspanning bieden	38,5%	30,8%	30,8%
Spreekbuis zijn voor bepaalde groepen	28,9%	29,2%	41,8%
De politieke agenda beïnvloeden	22,5%	38,0%	39,5%
De publieke opinie beïnvloeden	21,8%	40,9%	37,3%
Goede omgeving creëren voor de adverteerders	8,3%	21,3%	70,4%

Dat journalistiek in de eerste plaats neerkomt op het verschaffen van betrouwbare (objectieve) informatie aan het publiek, wordt door geen enkele journalist in twijfel getrokken. Bovendien is een overgrote meerderheid van de journalisten (in Vlaanderen ongeveer negen op de tien) het erover eens dat de informatie zo snel mogelijk en met voldoende duiding gebracht moet worden - twee zaken die elkaar dus niet hoeven uit te sluiten. Daarbij is het voor driekwart van de journalisten belangrijk om een zo breed mogelijk publiek te bereiken, al wil dit helemaal niet zeggen dat ze de publieke opinie of de politieke agenda willen beïnvloeden (resp. 37% en 39,5% vindt dit onbelangrijk). Dat journalisten niet alleen betrouwbaar, maar ook kritisch moeten zijn, blijkt uit het belang dat ze hechten aan de 'waakhondfunctie' van de pers en de journa-

listieke taak om nieuwe trends en ideeën te signaleren. Contact houden met het publiek en rekening houden met reacties op het journalistieke werk is voor iets minder dan de helft van de journalisten belangrijk, al vindt respectievelijk 15% en 17,5% dit onbelangrijk.

De informatiefunctie van de journalistiek primeert duidelijk op andere (mogelijke) taken van de journalistiek, zoals het bieden van ontspanning, het fungeren als spreekbuis voor bepaalde groepen of het creëren van een goede omgeving voor adverteerders. Dat dit laatste niet tot de journalistieke plichten behoort, wordt hier nogmaals bevestigd: zeven op de tien journalisten vindt een goede omgeving creëren voor adverteerders eerder tot zeer onbelangrijk en amper 1% vindt het zeer belangrijk.

Journalisten worden in hun werk soms geconfronteerd met ethische kwesties. In de enquête schotelden we de respondenten acht praktijken voor met de vraag welke ze onder bepaalde omstandigheden geoorloofd vinden en welke niet.

Opnieuw blijkt dat journalisten in grote lijnen dezelfde professionele - in dit geval deontologische - opvattingen delen, niet alleen in Vlaanderen, maar ook vergeleken met andere landen. Leggen we de ethische opvattingen van de Vlaamse journalisten bijvoorbeeld naast die van hun Amerikaanse of Nederlandse collega's, dan komen dezelfde patronen naar voren. Undercover gaan of zonder toestemming een beroep doen op politieke of zakelijke documenten

Tabel 5: Ethische opvattingen over (on)geoorloofde praktijken in de journalistiek

	altijd toegestaan	toegestaan in sommige gevallen	niet toegestaan	onzeker geen mening
Undercover gaan voor informatie	7,6%	78,6%	8,4%	5,4%
Verborgen microfoons of camera's gebruiken	2,1%	62,9%	27,5%	7,5%
Vertrouwelijke (politieke of zakelijke) documenten zonder toestemming gebruiken	3,4%	54,8%	36,4%	5,3%
Onwillige informanten lastigvallen om informatie te verkrijgen	9,0%	45,8%	38,9%	6,3%
U niet bekendmaken als journalist	2,5%	52,9%	39,7%	4,9%
Uzelf voordoen als iemand anders	0,5%	31,7%	61,8%	6,0%
Mensen betalen voor informatie	0,2%	29,3%	61,3%	9,2%
Persoonlijke documenten (brieven, foto's, ...) zonder toestemming gebruiken	0,4%	20,7%	74,3%	4,6%

vindt een meerderheid in sommige gevallen toegestaan, maar mensen betalen voor informatie of zichzelf voordoen als iemand anders blijft dan weer in de meeste gevallen ongeoorloofd. Het aantal journalisten dat het gebruik van verborgen camera's of microfoons in sommige gevallen geoorloofd vindt, ligt in Vlaanderen iets hoger dan in het buitenland. Zonder toestemming gebruikmaken van persoonlijke documenten ligt bij Vlaamse journalisten dan weer gevoeliger; in Groot-Brittannië en in de VS heeft bijna de helft van de

Dossier: de Vlaamse journalist (deel 3)

Tabel 6: Tevredenheid over diverse aspecten van het beroep

	zeer tevreden	eerder tevreden	tevreden noch ontevreden	eerder ontevreden	zeer ontevreden	heeft geen belang
Maatschappelijk aanzien	13,5%	54,1%	18,1%	3,7%	0,3%	10,2%
Aanzien binnen beroepsgroep	9,1%	45,6%	26,7%	10,1%	1,1%	7,4%
Sociaal engagement	7,3%	49,6%	30,8%	8,4%	1,1%	2,8%
Creativiteit	21,6%	58,7%	12,8%	5,7%	1,1%	0,1%
Afwisseling (inhoudelijk)	35,9%	51,1%	8,7%	3,2%	1,1%	0,1%
Veelheid aan contacten	34,8%	49,9%	10,3%	3,4%	0,9%	0,7%
Intellectuele uitdaging	27,1%	49,5%	16,1%	6,0%	1,0%	0,3%
Individuele vrijheid	27,9%	50,5%	14,9%	5,5%	1,1%	0,0%
Werkuren	7,8%	36,2%	26,0%	23,8%	5,3%	1,0%
Werkdruk	4,5%	26,5%	29,8%	29,0%	9,5%	0,7%
Werkzekerheid	12,6%	36,7%	23,2%	17,1%	9,0%	1,4%
Promotiekansen	2,7%	21,1%	37,0%	21,3%	8,1%	9,8%
Verloning*	9,2%	43,7%	24,6%	19,2%	3,4%	/

* Bij de vraag naar de tevredenheid over de verloning werd de antwoordcategorie 'heeft geen belang' niet opgenomen.

journalisten (tegenover een vijfde in Vlaanderen) hier geen problemen mee.

Algemene beroepstevredenheid

Dat de beroepstevredenheid van journalisten globaal gezien vrij hoog ligt, bleek al uit vroeger onderzoek (De Bens, 1983, 1995) en wordt door onze enquête nogmaals bevestigd. In een vorige aflevering schreven we al dat maar liefst 93% van de journalisten van plan is om de komende vijf jaar in de journalistiek te blijven en dat tweederde zichzelf tot het eind van hun loopbaan in de journalistiek ziet blijven.

Uit de tabel blijkt dat journalisten over de meeste aspecten van hun beroep tevreden zijn. Meer dan driekwart van de journalisten is tevreden tot zeer tevreden over de afwisseling in het werk (87%), de veelheid aan contacten (85%), alsook over de creatieve mogelijkheden (80%), de individuele vrijheid (78%) en de intellectuele uitdagingen (77%) die de job biedt. Ruim tweederde van de journalisten is bovendien tevreden over het maatschappelijk aanzien van het beroep. De belangrijkste oorzaken voor ontevredenheid bij journalisten zijn de lage werkzekerheid, onregelmatige werkuren en beperkte promotiekansen: over elk van deze aspecten is meer dan een kwart van de journalisten eerder tot zeer ontevreden. Het grootste ongenoegen bij de Vlaamse journalisten heeft echter te maken met de werkdruk, het enige aspect waarover de groep ontevredenen (40%) groter is dan de groep die wel tevreden is (31%). Daarnaast kunnen we nog eens vermelden dat ook het loon bij ruim een vijfde van de beroepsgroep (22,5%) voor ongenoegen zorgt.

Op het vlak van werkuren en werkzekerheid is het ongenoegen bij freelance journalisten duidelijk groter dan bij de loontrekkende. Vooral wat dit laatste aspect betreft, is het verschil frappant: liefst zes op de tien freelancers zijn ontevreden over de werkzekerheid in de journalistiek; bij de journalisten in loondienst is dit slechts 15%.

Samen met een verlaging van de werkdruk is de zorg voor werkzekerheid dan ook een belangrijke bekommernis voor de Vlaamse journalistiek aan het begin van de 21e eeuw. Daarbij moet de aandacht vooral gaan naar het onzekere statuut van freelancers, die toch een kwart van de totale beroepsgroep uitmaken. Ten tweede stellen we vast dat vrouwen nog steeds sterk ondervertegenwoordigd zijn, een ongelijkheid die nog groter is in leidinggevende functies. Hetzelfde geldt voor allochtonen. Een derde algemene vaststelling is dat ook in de Vlaamse journalistiek het internet aanvaard is als communicatiemiddel en informatiebron, maar dat het als publicatiemedium voor Vlaamse beroepsjournalisten weinig nieuwe jobkansen heeft gecreëerd: slechts 4% van de beroepsgroep werkt (o.a.) als on-linejournalist. Verder bevestigen de resultaten een aantal algemene tendenzen in de journalistiek, zoals de hoge opleidingsgraad van journalisten, hun progressieve ingesteldheid, hun vrij hoge beroepstevredenheid en hun behoorlijk eensgezinde visie op de rol en ethiek van het journalistieke beroep.

Voor meer informatie over de enquête kunt u contact opnemen met Mieke De Clercq (mieke.declercq@rug.ac.be) of Steve Paulussen (steve.paulussen@rug.ac.be).

Barones Mia Doornaert, redactrice met een kroontjespen

Mark Vlaeminck

(Foto Matrijs)

'Calamus fortior ense'

"Neen, ik zal mijn artikels in De Standaard voortaan niet signeren met barones Mia Doornaert", zegt barones Mia Doornaert. "Maar als mijn titel kan helpen om deuren te openen die anders dicht blijven, zou ik wel dom zijn om ze niet voluit te gebruiken."

Ieder jaar vlak voor de nationale feestdag van 21 juli verleent de koning adellijke gunsten - zo heet dat - aan enkele Belgen die hij buitengewoon verdienstelijk acht. Dit jaar prijken twee journalisten op het korte lijstje van nieuwe edellieden: oud-hoofdredacteur van La Libre Belgique Jacques Franck en - leve het communautaire evenwicht - Mia Doornaert, redactrice buitenland bij De Standaard. Van 1984 tot 1987 was Mia Doornaert voorzitter van de AVBB, de Algemene Vereniging van Beroepsjournalisten in België. Van 1986 tot 1992 presideerde ze de Internationale Federatie van Journalisten IFJ.

Dat een journaliste geadeld wordt, is geen primeur. Toen Mia (jaargang 1945) nog maar pas haar eerste hotpants op de redactiebanken versleet, viel een adellijke onderscheiding al te beurt aan haar collega Maria Rosseels, die decennia lang, tot aan het faillissement van De Standaard in 1976, de filmbladzijde had geredigeerd. Koning Boudewijn maakte Maria Rosseels barones. Maar in tegenstelling tot Doornaert kreeg Rosseels haar adeltitel niet voor haar journalistiek werk maar voor haar literaire verdiensten, die haar trouwens ook een eredoctoraat in Leuven opleverden.

Bij Doornaert daarentegen is de journalistieke bedrijvigheid maar vooral haar gedrevenheid voor de journalistiek de reden waarom koning Albert haar adelde. Het benoemingsbesluit verwijst expliciet naar haar journalistieke werk maar ook naar haar inzet als voorzitter van zowel de Belgische als de internationale beroepsverenigingen.

Journalisten relativeren graag. Dat is een deel van hun job, daarvoor worden ze betaald. "Het werd tijd dat we hier eens een barones kre-

gen, want De Ridders en De Keyzers hebben we al genoeg gehad", reageerde een collega dan ook toen op de redactie van De Standaard bekend werd dat Mia Doornaert voortaan barones Mia Doornaert is.

Naast die voor de hand liggende grapjes klinkt er ook fundamentele kritiek: adellijke titels zijn niet meer van deze tijd want een overblijfsel van het Ancien Régime dat sneuvelde bij de Franse Revolutie. Waarom nog iemand barones maken of graaf als alle Belgen gelijk zijn voor de wet? Barones Doornaert: "Er zijn twee instellingen waarmee je blijkbaar als in een Pavlov-reactie moet lachen om in te zijn tegenwoordig, en dat zijn de kerk en het koningshuis. Denk over de monarchie wat je wil, maar ik weet dat onze dynastie staat voor waarden waar ook ik voor sta. De Belgische koning kiest zeer duidelijk stelling voor tolerantie en tegen xenofobie. Ik deel zijn mening. Is dat Ancien Régime? »

Of ze iets heeft gedaan om die titel te verdienen, vraag ik haar. Zijn er prestaties waarop ze fier is? Mia Doornaert: "Toen ik voorzitter was van de AVBB hebben we voor de laatste keer onderhandeld over loonsverhogingen in een CAO voor de dagbladpers. Opkomen voor de

arbeidsvoorwaarden van journalisten is toch belangrijk. En als voorzitter van de IFJ waren er de interventies voor vervolgd collega's. Het congres dat we in september 1988 in Santiago de Chili hebben gehouden heeft volgens de voorzitter van de Chileense journalistenbond bijgedragen tot de val van Pinochet. Dat zegt toch wel iets over de belangrijkheid van de IFJ."

Toch déntk ze er niet aan haar stukken voortaan met Barones Mia Doornaert te ondertekenen. "Met mijn kroontjespen zeker? Maar als ik mijn titel kan gebruiken om ergens de persvrijheid te verdedigen of een journalist uit de gevangenis te halen, dan zou ik wel gek zijn om mijn protestbrief niét met barones te ondertekenen. Van 1998 tot 2000 was ik voorzister van het adviescomité voor persvrijheid bij de Unesco en op dat vlak blijf ik actief. Als mijn adellijke titel kan helpen om de doelstellingen te realiseren waar ik achter sta, dan maak ik daar graag gebruik van."

Als nieuwe barones mag Mia Doornaert nu ook een wapenschild en -spreuk kiezen. Die wapenspreuk wordt allicht een citaat uit de Latijnse literatuur. In de woelige jaren '60 studeerde Mia Doornaert, toen een braaf meisje uit Harelbeke, in Leuven klassieke filologie en ze werd zo waar lerares aan het Heilig Hartinstituut in Heverlee. "Maar in 1970 was daar die advertentie waarin De Standaard een redacteur buitenland zocht. Zoals Saulus van zijn paard werd geslagen en Paulus werd, zo veranderde ik van lerares in journaliste. Maar die klassieke opvoeding blijft. Een Latijnse spreuk dus."

Hoogstwaarschijnlijk wordt dat 'Calamus fortior ense'. In het Nederlands: 'De pen is sterker dan het zwaard.' Graag met een spatie tussen pen en is.

Het gaat niet goed met de persvrijheid in Italië. Zeker nu ene Silvio Berlusconi er de plak zwaait, wordt ten allen kante gevreesd voor het pluralistisch en democratisch gehalte van het land. Ook de journalistenbond FNSI hangt aan de klaagmuur. 'Dit is ernstiger dan een dictatuur', zegt Paolo Serventi Longhi van de Federazione Nazionale Stampa Italiana (FNSI). 'In een dictatuur kan je je tenminste nog met een geweer terugtrekken in de bergen.'

Het gevaar Berlusconi

Gesprek met de secretaris van de Italiaanse Journalistenbond

Hedwig Zeedijk
vanuit Rome

Paolo Serventi Longhi (54) is intussen zeven jaar secretaris van de FNSI. In 1974 begon hij te werken voor persbureau ANSA. "Het grote probleem is natuurlijk dat de media grotendeels in handen zijn van één persoon", zucht Longhi terwijl hij aan een espresso nipt. "De eigenaar van het privé-netwerk Mediaset controleert, als regeringshoofd, ook de publieke zenders van de RAI. Daarbij is Berlusconi eigenaar van het reclamebureau van Mediaset, Publitalia en, als regeringshoofd, verantwoordelijk, voor het reclamebedrijf van de RAI, SIPRA. De premier is bovendien eigenaar van de grootste uitgeverij van boeken en tijdschriften, Mondadori, en via zijn broer, zijn zoon en zijn vrouw controleert hij enkele landelijke dagbladen. Het grote film distributiebedrijf Medusa, en een keten van de belangrijkste boekhandels en bioscopen, zijn ook van hem. Een gevaarlijke machtsconcentratie, iedere keer als ik dit vertel, vind ik het zelf ongeloofwaardig... Op de koop toe dreigt nu ook de grootste en belangrijkste krant van Italië, Corriere della Sera, onder zijn invloed te komen, nu zijn goede vriend, de Siciliaanse aannemer Ligresti, zich aan het inkopen is in de krant. Onlangs is de hoofdredacteur, niet graag gezien door de premier, vervangen door een ander."

Maar hoofdredacteur De Bortoli zei om persoonlijke redenen op te stappen... "Ja, hij zei het hoofdredacteurschap beu te zijn, maar ik vrees dat dit slechts de halve waarheid is. Ligresti is een 'compagnon' van Berlusconi vanwege hun beider lidmaatschap van de geheime loge P2. Hij was ook betrokken bij de Milanese corruptieschandalen en is boezemvriend en handelspartner van Berlusconi. Zijn toetreding tot Corriere della Sera is daarom ook echt verontrustend. Maar ook de krant van FIAT, La Stampa, wordt bedreigd. De financiële crisis van het familiebedrijf kan zich vertalen in een gedeeltelijke verkoop. Dan is het maar afwachten wie zeggenschap krijgt over het dagblad uit Turijn."

En op televisiegebied ?

"Berlusconi's minister van Communicatie heeft een wetsvoorstel ingediend dat het complete medialandschap zodanig hervormt dat Mediaset verder kan uitbreiden en zelfs kranten kan uitgeven. Ondertussen bespreekt het parlement een voorstel dat een belan-

genconflict uitsluit, zolang een ondernemer maar geen bestuursfunctie heeft in zijn bedrijf. Daarmee worden in een klap alle mediabelangen van de premier veiliggesteld. Berlusconi heeft de RAI uitgekleeft, redacteurs vervangen en - op het derde, landelijke net na - overal zijn mannetjes geplaatst. Hij heeft tientallen journalisten weggejaagd, niet alleen de twee grote namen Enzo Biagi en Michele Santoro."

Houden jullie een lijst bij van deze 'slachtoffers' ?

"Nee, een lijst niet, maar ik kan genoeg voorbeelden noemen. Zo zijn de hoofdredacteurs van de regionale zetels van de RAI vervangen in Puglia, Toscane, Lombardië en Emilia Romagna. De hoofdredacteurs van de televisiejournals van RAI UNO en RAI DUE zijn vervangen, evenals de hoofdredacteurs van de satellietzenders RAI Net en RAI International. Ook de hoofdredacteur van het radionieuws en van televideo (teletekst, nvdr) zijn vervangen. Bovendien zijn de correspondenten in Brussel, Parijs, New York en Washington overgeplaatst. Dat zijn de harde feiten. Allemaal vervangen !"

Maar een stoelendans bij de RAI volgt toch altijd na een machtswisseling?

"Nee, zo erg is het echt nog nooit geweest. Dat we ons in deze situatie bevinden, verwijt ik trouwens de huidige oppositie. Dat die in vijf jaar regering geen mediahervorming heeft doorgevoerd, is de centrumlinkse partijen ernstig kwalijk te nemen.

Het Italiaanse model breidt zich bovendien uit naar de rest van Europa. Aznar controleert de Spaanse publieke zenders, maar ook - via zijn vrienden - het belangrijkste commerciële netwerk. Telecinco, is in handen van zijn grote vriend Silvio Berlusconi. In Portugal heb ik gedemonstreerd tegen de privatisering van de publieke omroep. De man die daar het tweede net overnam, besloot daarna de politiek in te gaan! In Engeland dreigt de regering de geldkraan van de BBC dicht te draaien, omdat de BBC kritisch berichtte over de oorlog in Irak en de bewijzen over massavernietigingswapens.

Ik zie een tendens van onverdraagzaamheid ten opzichte van de persvrijheid, van de autonomie, van het recht een andere mening te

hebben. De BBC houdt ten minste de rug recht. Niet zoals hier gebeurt - Santo cielo, heilige hemel... Als de BBC instort en de voorzitter zwicht, is dat het einde. Niet alleen in Engeland, in heel Europa! Dan heeft het publieke bestel geen bestaansrecht meer. Als dat de spreekbuis wordt van de regering, kan het net zo goed meteen worden overgenomen door een Berlusconi, een Murdoch of een Kirsch."

Hoe wapent u zich daartegen?

"Door zo hard mogelijk te schreeuwen! Door iedereen te overtuigen van het gevaar van de huidige ontwikkelingen. Het is ernstiger dan in een dictatuur. In een dictatuur kun je je nog met een geweer terugtrekken in de bergen. De autonomie van de publieke zender staat gelijk aan het recht om vrij, objectief en pluriform geïnformeerd te worden. Een essentieel burgerrecht."

Journalisten moeten zich soms ook persoonlijk verdedigen tegen Berlusconi. Biagi en Santoro zitten na openlijke beschuldigingen van de premier werkloos thuis. De schrijvers en uitgevers van de boeken 'De geur van geld' en 'Rode Rechters' en het linkse tijdschrift 'Diario' kregen een schadeclaim van vijftig miljoen euro. Daarover lees of hoor je nauwelijks wat.

"De media worden gecontroleerd door ofwel Berlusconi ofwel zijn partij, en zijn te beschaamd om over hun eigen juridische zaken, of die van bevriende collega's, te berichten.

De financiële dreiging van schadeclaims heeft een enorme impact op de persvrijheid. Volgens de Orde van Journalisten bedragen de lopende schadeclaims, van vooral Berlusconi en consorten, in totaal 1,5 miljard euro!

Je snapt het mechanisme: de journalist wordt bang en past zelfcensuur toe. De uitgevers vragen hun verslaggevers voorzichtig te zijn en staan niet meer borg voor ze. Tegenwoordig zitten er meer advocaten dan journalisten in de directie. Te gek voor woorden! Wij wilden andere regels voor rechtszaken tegen journalisten, maar wat gebeurde? In plaats van geldboetes worden nu gevangenisstraffen mogelijk!"

Daar sprak zelfs Berlusconi schande van.

"Tja, iedereen riep snel dat het een 'foutje' was en de wetwijziging is nog niet aangenomen, maar ondertussen staat het er nog steeds, zwart op wit."

Mediaseteigenaar Berlusconi zegt dat hij geen contact heeft met 'zijn' journalisten, die totaal onafhankelijk hun beroep uitoefenen. Was dat te merken tijdens de landelijke staking tegen het belangenconflict van de premier, afgelopen juli?

"Ja, de staking was een politieke actie tegen het belangenconflict, tegen de nieuwe mediawet en vóór persvrijheid. De deelname was enorm, rond de tachtig procent! Ook binnen Mediaset.

Tja, en dan zegt Berlusconi dat alle journalisten communisten zijn. Ik laat maar aan anderen over om te beslissen of tachtig procent

van de Italiaanse journalisten communist kan zijn.....

Wij komen op voor de rechten van journalisten en maken daarin geen enkel onderscheid. Zo hebben we La Padania, huiskrant van de Lega Nord, verdedigd tegen de eigen politieke leiding. Die wilde vrij beslissen over het ontslag van het personeel, maar ook journalisten van partijkranten kunnen niet zonder reden ontslagen worden."

Bijna alle kranten zijn in handen van ondernemers met andere belangen. Bestaat er eigenlijk wel een onafhankelijke pers in Italië?

"De scheiding tussen redactie en directie bestaat in theorie. In de praktijk dreigt de directie steeds vaker in te grijpen. Door voorstellen, goede raad, ideeën, kritiek, druk, ingrepen, dreigementen. Als een dagbladeigenaar tevens bruggenbouwer is en interesse toont voor een brug tussen - laten we zeggen - het vasteland en een eiland, dan zal hij zijn redactie wellicht aanbevelen niet 'slecht' te schrijven over het project. Als Il Messaggero schrijft dat de brug naar Sicilië een waardeloos project is, wordt eigenaar/ingenieur Caltagirone boos. Pure uitgevers bestaan hier nauwelijks. Iedereen heeft een dubbele agenda. Maar er zijn gelukkig nog journalisten die niet buigen voor hun padrone."

De journalistieke code ontraadt nevenfuncties die de 'onafhankelijkheid of geloofwaardigheid' aantasten. Toch zijn veel politici journalist. Hoe rijmt u dat?

"Een journalist mag natuurlijk, privé, zijn politieke ideeën uiten, maar zodra hij verkozen wordt, moet hij stoppen met zijn journalistieke werk. Toch sterft een journalist vaak in het harnas, met zijn perskaart tot op het sterfjaar vernieuwd. Piero Badaloni werd voor centrumlinks gekozen als voorzitterschap van de regio Lazio en stopte zijn werk bij de RAI. Toen zijn termijn verstreek, keerde hij terug naar de televisie. Zo is er geen sprake van belangenverstrengeling."

(Foto Acesareo)
Paolo Serventi Longhi (links, naast de Italiaanse president Ciampi): 'Het Italiaanse model breidt zich uit naar de rest van Europa.'

Drukt zijn politieke verleden geen stempel op zijn berichtgeving, als correspondent vanuit Brussel?

"Nee. Sterker nog, misschien moet Badaloni meer nog dan zijn collega's de informatie van alle kanten belichten. Natuurlijk zijn er ook twijfelachtige situaties. Zo is de hoofdredacteur van Il Secolo d'Italia tevens gedeputeerde voor de Alleanza Nazionale. De Orde van Journalisten heeft daarover geen specifieke richtlijnen. Alleen reclame maken is absoluut uit den boze."

Hoe kunnen wij een Belgische Berlusconi voorkomen?

"De Belgische vakbond moet ervoor zorgen dat een politieke carrière voor eigenaren van mediabedrijven onmogelijk wordt. Dat zou zelfs in de Europese grondwet moeten staan, maar laten we landelijk beginnen. Het risico van een belangenconflict is overal aanwezig. Je kunt dat ontkennen en vervolgens wakker worden en er middenin zitten, zoals nu in Portugal. Duidelijke wetgeving moet dat voorkomen. Natuurlijk moet ook de persvrijheid en pluriformiteit evenals de publieke omroep rigoreus verdedigd worden."

Nieuws van de verenigingen

1.736 Vlaamse beroepsjournalisten kregen nieuwe persdocumenten

Nederlandstalige Erkenningscommissie legt jaarverslag 2002 voor

Op 21 mei 2003 beschikten welgeteld 1.736 Vlaamse beroepsjournalisten over nieuwe persdocumenten voor de periode 2002-2006. 170 'oude' beroepsjournalisten dienden geen aanvraag tot vernieuwing in, 12 erkenningen werden (na oproeping van de betrokkenen) ingetrokken, en 57 dossiers zijn nog in behandeling. Een en ander staat in het jaarverslag over 2002 van de voorzitter van de Nederlandstalige Erkenningscommissie, Raymond De Craecker.

De wet van 1963 legt een vijfjaarlijkse hernieuwing van de persdocumenten van erkende beroepsjournalisten op. Zo kan de Erkenningscommissie nagaan of de betrokken journalisten wel nog aan de voorwaarden voor erkenning voldoen. Het gaat dan om de vereiste dat journalistiek de hoofdactiviteit moet uitmaken, dat er niet mag gecombineerd worden met 'commerciële nevenactiviteiten', en dies meer. In twijfelgevallen - in 2002 waren er dat 28 - wordt de journalist door de Erkenningscommissie opgeroepen.

De jongste hernieuwingsoperatie kon in 2002 niet worden afgerond omdat al te veel dossiers niet volledig bleken. Met name freelancers moeten uit hun boekhouding laten blijken dat ze geen commerciële nevenactiviteiten ontplooiën, wat in die beroepsgroep overigens voor heel wat tandengeknars zorgt (zie ook pagina 14 in dit nummer).

Nieuwkomers

Naast de hernieuwingen van de oude erkenningen, heeft de Nederlandstalige Erkenningscommissie in 2002 ook nog eens 159 nieuwe beroepsjournalisten aanvaard. In de loop van het jaar kwamen 177 aanvragen binnen. In 30 gevallen werd het dossier in beraad gehouden, maar er werden geen kandidaten formeel afgevoerd in 2002. Van de 20 aanvragen voor een T-kaart (bestemd voor technici die beroepsjournalisten bijstaan) werden er 17 ingewilligd.

Het WJ-secretariaat van zijn kant akteerde voor de eerste vijf maanden van 2003 alweer 103 nieuwe erkenningen. Het gaat om 66 mannen en 37 vrouwen. 88 werken in loondienst, 13 zijn freelancer, 2 hebben de buitenlandse nationaliteit.

Nog in de periode januari - mei 2003 aanvaardde de Raad van Bestuur van de WJ 55 nieuwe stagiairs-beroepsjournalist. Onder hen 34 mannen en 21 vrouwen. 39 zijn loontrekkend, 16 hebben een zelfstandigenstatuut.

(PD/LM)

« Maar we gaan het toch niet een interview lang over het allochtonenschap hebben, hé ? Dan loop ik straks toch nog met die sticker 'Allochtone Presentatrice' op mijn voorhoofd. Mijn afkomst is niet relevant. Mijn identiteitscrisis heb ik achter de rug. Ik weet wie ik ben en waar ik voor sta, ik weet wat mijn roots zijn. Mijn vader ligt begraven in Marokko, mijn moeder in haar geboortestad Mechelen, en dat is het. Punt. (...) Jij hebt het nu wel de hele tijd over dat allochtonengedoe, maar dat [mijn moeder] er van het ene moment op het andere niet meer was, heeft mij veel meer gevormd.»

Nadia Dala, presentatrice Voetzoeker (Canvas/VRT) en medewerkster van de Cel Diversiteit bij de VRT, in Humo van 22 juli 2003

« Ik wilde zo snel mogelijk binnengeraken bij de VRT. Eerst lukte dat bij Donna en een paar maanden later kon ik beginnen bij 'Voor de Dag' op Radio 1 : vervangingen doen van presentatoren. Dat had ik van bij de start duidelijk gemaakt : ik ben niet iemand die je naar een betoging moet sturen of in de gietende regen een boer moet laten interviewen op zijn erf. Dat zijn nachtmerries voor mij. (...) Ik ben ooit gepolst voor het televisiejournaal, maar ik moest eerst maandenlang reportages maken voor ik in beeld mocht komen. Dat wilde ik niet. Zoals ik als kind wel advocaat wilde worden, maar niet eerst vijf jaar rechten studeren. »

Lisbeth Imbo (27), presentatrice van De Wandelgangen op Radio 1, in Menzo van augustus 2003

« Gestolen sterrenbeelden zijn vaak niet zo gestolen als ze lijken : in het uni-

versum van de 'people press' stikt het van de geautoriseerde foto's en laten beroemdheden zich riant betalen voor hun publieke verschijningen. (...) Vlaanderen heeft dan ook geen paparazzi. De markt is te klein voor echt scherpe concurrentie tussen de bladen, en journalisten en fotografen zijn ontzettend bang om zich 'te verbranden' bij Bekende Vlamingen. »

Frank Demets in Knack van 6 augustus 2003

« Onze collega Koen Meulenaere kan er ook wat van, al wordt hij nooit zo grof als Camps, dat komt misschien nog, hij is iets jonger. Zijn keurige opvoeding zal er wel voor iets tussenzitten dat hij nog een beetje op zijn woorden past. Lezeressen vragen mij of hij een probleem heeft met vrouwen. Ik denk dat hij zelf denkt van niet. Maar dat hij een hekel heeft aan vrouwen op de voorgrond, dat is zeker. Phara de Aguirre, Frieda Van Wijck, Mireille Schreurs en anderen kunnen daarvan meespreken. »

Tessa Vermeiren in Weekend Knack van 5 augustus 2003

« Vergeet ook niet dat het voor analisten, commentatoren en journalisten sowieso veel moeilijker is om kritisch te zijn voor het Belgisch voetbal dan voor het internationale voetbal. Wij kunnen perfect zeggen dat David Beckham een snertmatch gespeeld heeft. Maar als het over een Belgische speler gaat, moet je het veel subtieler aanpakken. Anders krijg je naast de speler zelf nog eens een massa supporters over je heen. Het is ons lot : voor Bruggelingen zijn we Anderlecht-supporters en omgekeerd. »

Bart Raes, presentator van Stadion op VTM, in P-magazine van 6 augustus 2003

Wisseling perswacht bij Koninklijk Paleis

Foto Clément

Het Koninklijk Paleis beschikt over een nieuwe persverantwoordelijke, Michel Malherbe. Hij komt in de plaats van Pierre-Emmanuel De

Bauw, die vanaf 1 september Belgisch ambassadeur wordt in Havana. De Belgische Foto- en Filmpers (BFFP) wuifde De Bauw op 24 juli jl. uit en verwelkomde zijn opvolger Malherbe.

In een afscheidswoordje dankte BFFP-voorzitter Peter Maenhoudt Pierre-Emmanuel De Bauw voor zijn werk als persverantwoordelijke, wat hij drie jaar heeft gedaan. Onder De Bauw trad een serieuze versoepeling van de perscontacten in, wat zich ondermeer uitte bij de geboorte van prinses Elisabeth, het huwelijk van Laurent en Claire, en recentelijk nog de feestelijkheden rond het tienjarig koningschap van Albert-II. De medewerkers van de koninklijke persdienst, onder wie kapitein Didier Deweert, blijven op post.

Op de foto van links naar rechts : Piet Velghe (BFFP), de nieuwe paleiswoordvoerder Michel Malherbe, kersvers ambassadeur Pierre-Emmanuel De Bauw, Peter Maenhoudt (BFFP) en Robert Vanden Brugge (BFFP, mét Cubaanse sigaar). (PD)

Albert II de mist in

Het ergste wat auteurs en uitgevers kan gebeuren is dat de presentatie van hun boek de mist ingaat omdat er op die dag belangrijker nieuws is. Dat is precies wat auteurs Brigitte Balfoort, Barend Leyts en Pol Van Den Driessche en uitgever Van Halewyck overkwam op 8 juli. 's Middags stelden ze in het sjeke Brusselse Astoria-hotel hun boek 'Albert II, 10 jaar koning' voor, en enkele uren later meldde Guy Verhofstadt fier dat socialisten en liberalen onder zijn leiding een paars regeerakkoord hadden afgesloten.

Het resultaat was dat de media-aandacht voor het nieuwe kijk- en leesboek over het vorstenhuis minimaal bleef, ook al hadden de auteurs er een knaller van formaat in gestopt. Volgens Balfoort, Leyts en Van Den Driessche, alledrie verbonden aan de redactie van VTM, heeft een voor het boek geïnterviewde toppoliticus hun toevertrouwd dat de politieke wereld prins Filip ongeschikt acht voor de troon, en eigenlijk liefst zijn zus Astrid die klus zou zien opknappen.

In normale omstandigheden zou een dergelijke onthulling over een

strijd om de troon het land op zijn grondvesten doen daveren, ook al omdat uit wat de auteurs vertelden bij de voorstelling en de lijst van geïnterviewde personen, vrij snel duidelijk wordt dat er maar twee toppolitici in aanmerking komen als bron. Maar het regeerakkoord bracht redding voor de betrokken bewindslui. In de vakantieperiode kunnen de politieke redacties van de Belgische mediahuizen blijkbaar moeilijk twee grote verhalen tegelijk aan, en ze namen dan ook genoeg met de kordate ontkenning door de woordvoerder van de premier. Jammer, want ook als de suggestie van de auteurs zelf klopt, dat 'de politiek' op die manier een signaal heeft willen geven aan de prins, was het verhaal meer aandacht waard geweest.

Voor de rest is 'Albert II, 10 jaar koning' - een spin off van de tv-documentaire die VTM gewijd heeft aan het tien jarig jubileum van de vorst - een aardig kijk- en leesboek voor wie geïnteresseerd is in royalty, met enkele honderden onuitgegeven foto's uit het onuitputtelijke Belga-archief. (LS)

« Over enkele weken is de zomer voorbij en beginnen de tv-zenders met hun nieuwe programmering. Aangezien wij op vakantie vertrekken, zouden we graag op voorhand enkele uitzendingen programmeren op video. Helaas geven de zenders ons weinig of geen informatie over hun nieuwe programma's. Zouden wij op onze beurt eens geen actie starten : 'tv-zenderke pesten' ? »

Lezer J. Geert (Antwerpen) in de Lezersrubriek van Dag Allemaal van 12 augustus 2003

« In Nederland is het niet zo zorgelijk als in Italië. Met dank aan de Belgische zakenman Christian van Thillo wordt er een krant 'vrij onverveerd' nieuw leven ingeblazen - daar ga je Parool, mijn abonnement heb je binnen. »

Joost Divendal, hoofdredacteur van de Nederlandse 'De Journalist', in het nummer van 11 juli 2003

« Doordat een alerte journaliste van de VRT toevallig in het Franse Zuiden op vakantie was, bracht de VRT een ooggetuigenverslag van de rampzalige bosbranden. Als nu iemand van dezelfde openbare omroep toevallig zijn of haar tentje had opgeslagen in de Wetstraat, hadden we wellicht ietwat uitgebreider duiding gekregen over de programmawet en de wapenlicenties. Daar is de regering nu zonder veel uitleg mee weggekomen. »

Marcel Van Nieuwenborgh in zijn wekelijkse column in De Standaard van 2 augustus 2003

Nieuws van de verenigingen

Nieuwe campagne ter verbetering van het zelfstandigenstatuut

Luc Vanheerentals
Werkgroep Zelfstandigen WJ

De werkgroep zelfstandigen van de WJ lanceert een nieuwe campagne ter verbetering van het zelfstandigenstatuut. Momenteel wordt de laatste hand gelegd aan een uitgebreide tekst waarin pijnpunten worden geïnventariseerd en oplossingen aangereikt. De tekst (1) wordt binnenkort naar alle zelfstandigen actief in de Vlaamse media opgestuurd en ter discussie gelegd tijdens gespreksavonden in Antwerpen (9/9), Leuven (16/9) en Gent (23/9) (2). Alle zelfstandigen wordt begin oktober gevraagd het definitieve eisenplatform te ondertekenen. Uitgevers, overheden en journalistenverenigingen willen we dit najaar confronteren met het resultaat. Alhoewel het zeker niet allemaal kommer en kwel is in het zelfstandigenlegioen, bewijzen de vele klachtbrieven die we de afgelopen jaren mochten ontvangen dat er structureel van alles fout zit. Uit de enquêtes die de UG-Vakgroep Communicatiewetenschappen de afgelopen jaren hield onder zelfstandige journalisten blijkt dat een meerderheid ontevreden is over statuut en loon (zie de vorige en deze editie van De Journalist).

In het huidige ontwerp-eisenplatform wordt een vergoeding geëist op basis van het aantal uren werk, wat de normale gang van zaken is in zelfstandigenberoepen. In de praktijk bestaan er thans honderd-en-een vergoedingswijzen, gaande van 3 eurocent per letter over 7 eurocent per woord, 0,7 euro per zin, 49,5 per gepubliceerde bladzijde tot zoveel per foto... Telkens wordt de vergoeding berekend op basis van de omvang van het gepresteerde werk. Een uurvergoeding is volgens ons veel representatiever. Op basis van wat een loontrekkende aan een uitgever kost, hebben we berekend dat deze uurvergoeding minimaal 30 euro moet bedragen bij het begin van de carrière en 50 euro op het einde van de loopbaan. Voor elke grote opdracht dienen afspraken gemaakt te worden over het aantal uren dat de zelfstandige eraan kan besteden. Voor type-opdrachten (pc, studiedag, gerechtszaak...) moet een standaardstelsel worden uitgewerkt.

De efficiëntste manier om de statutaire onzekerheid weg te werken is een standaardaannemingsovereenkomst die een aantal minimumvoorwaarden oplegt aan elke opdracht van een uitgever aan een zelfstandige. Naast de vermelde uurvergoeding, dient deze overeenkomst te voorzien in tal van bepalingen zoals het betalen van de beloofde vergoeding als een tekst niet gebruikt wordt, auteursrechtenvergoeding van 50 procent bij elk hergebruik (voor verlieslatende initiatieven als internetsites is een aparte regeling voorzien), het niet knoeien in de tekst zonder toestemming van de

zelfstandige, een minimale opzeggingstermijn van 2 maanden bij stopzetting van een samenwerking die een zekere periode geduurd heeft... In deze overeenkomst moeten ook de nodige bepalingen opgenomen worden die elke zweem van schijnzelfstandigheid uitsluiten.

Het ontwerp-eisenplatform reikt echter verder dan de relatie uitgever-zelfstandige. Ook op andere vlakken merken we immers een discriminatie van de zelfstandige journalist die moet worden stopgezet. Zo genieten bijvoorbeeld alleen loontrekkenden van een extra wettelijk pensioen waarvoor naast de betrokkene ook de werkgever en de overheid bijdragen. Ook de discriminerende behandeling door de erkenningscommissie - zelfstandigen moeten heel hun boekhouding voorleggen om te bewijzen dat ze

geen commerciële activiteiten ontplooiën - dient te stoppen en de notie "handeldrijven" in de wet moet herzien en herschreven worden in functie van de onafhankelijkheid van de journalistieke beroepsuitoefening.

In een laatste hoofdstuk worden de journalistenverenigingen gevraagd hun dienstverlening aan zelfstandigen te verhogen. Met verenigde kracht moet het op termijn toch mogelijk zijn om iemand voltijds in dienst te nemen die de belangen van zelfstandigen behartigt.

Wat de strategie betreft om ons doel te bereiken moeten we ons spiegelen aan de wijze waarop de actiegroepen uit de Noordrand van Brussel op nauwelijks een jaar tijd onvoorstelbare resultaten behaald hebben in hun strijd tegen de nachtvluhtenconcentratie boven hun regio. Hun succes is mijns inziens te danken aan de combinatie van een zeer goede dossierkennis, hulp van specialisten op de diverse terreinen (gezondheid, juridische acties, geluidsaspecten...), lobbying op alle mogelijke niveaus, een aanhoudende stroom van mededelingen en vooral het laten blijken van de eigen sterkte en aanhang op diverse publieke momenten.

(1) Wie een exemplaar wil van deze ontwerp-tekst kan deze aanvragen via luc.vanheerentals@chello.be

(2) De discussie-avond in Antwerpen op 9/9 gaat door in het Internationaal Perscentrum. De locaties voor de discussie-avonden in Leuven (16/9) en Gent (23/9) worden gekozen in functie van het aantal geïnteresseerden. In beide gevallen dient men telkens uiterlijk 3 dagen op voorhand vooraf in te schrijven via het vermelde mailadres.

Onder embargo

De krantenverkoop in Vlaanderen is in het tweede kwartaal van dit jaar gestabiliseerd. Volgens de CIM kwam de gemiddelde dagverkoop uit op 958.000 exemplaren. Stijgers zijn Het Nieuwsblad (+ 2,7 pct.), De Standaard (+ 2,1 pct.), Het Laatste Nieuws (+ 1,9 pct.) en De Morgen (+ 1,3 pct.). Gingen achteruit : de Financieel-Economische Tijd (- 10 pct.), Het Volk (- 5,6 pct.) en Gazet van Antwerpen (- 2,6 pct.).

♦♦

Opvallend : **Het Belang van Limburg** verkocht met 100.884 stuks welgeteld één exemplaar minder dan in dezelfde periode vorig jaar. De redactie koestert vermoedens in de richting van een schielijk overleden abonnee uit de Koevlaaienstraat in Kermt.

♦♦

In absolute cijfers verkocht Het Laatste Nieuws in het tweede kwartaal 286.831 exemplaren, Het Nieuwsblad 201.561, Gazet van Antwerpen 115.833, Het Belang van Limburg 100.884, Het Volk 86.416, De Standaard 76.068 (plus 3.445 digitale abonneementen), De Morgen 50.882, en de Financieel-Economische Tijd 39.523 stuks.

♦♦

In Franstalig België ging de krantenverkoop in dezelfde periode verder achteruit, en wel met 1,3 pct. In 's lands zuiden gingen daardoor dagelijks nog 480.713 dagbladen over de toonbank. Sud Presse, dat al in een zware herstructurering verwickeld is, moest nog eens 6 pct. inleveren. Grote concurrent Vers L'Avenir daarentegen ging 4,2 pct. vooruit. Le Soir brak met de dalende tendens van de voorbije jaren, en ging 1 pct. vooruit.

♦♦

Luc Standaert, oud-voorzitter van de VJ, heeft aanvaard in afwachting van het vinden van een nieuwe voorzitter en ten laatste tot aan de volgende algemene vergadering, opnieuw de vergaderingen van de Raad van Bestuur van de VJ voor te zitten. De Raad van Bestuur had Luc in die zin bevestigd, na het ontslag van voorzitter Josse Abrahams die naar de persdienst van BASF vertrok.

♦♦

Jos Gemmeke, gewezen hoofdredacteur van de openbare radionieuwsdienst, is overleden. Jos, die 83 werd, was tijdens Wereldoorlog II actief in het verzet en hielp mee het radiocontact met Londen in stand houden. Na de bevrijding werd hij radiojournalist, om in de jaren zeventig hoofdredacteur te worden. In 1982 ging hij met pensioen.

♦♦

Ook overleden: **Jos Van Landeghem**, voormalig sportjournalist van Gazet van Antwerpen. Ook hij werd 83. Jos Van Landeghem maakte naam en faam als wielersportjournalist, en stond bekend om zijn uitgebreid sportarchief dat hij nauwgezet bijhield. Aldus "voerde hij een vaak eenzame kruistocht tegen verkeerde data in de media", zo herinnert GvA-collega Luk Luyten zich de overledene.

♦♦

Bij **Dag Allemaal**, met 375.000 exemplaren het meest verkochte weekblad van Vlaanderen, heeft Vic Dennis als hoofdredacteur de plaats moeten ruimen voor Ilse Beyers. Uitgever Koen Clement gewaagt van 'fundamentele meningsverschillen' met Dennis, die in 1984 samen met Guido Van Liefvering aan de wieg stond van Dag Allemaal. De heel wat jongere Ilse Beyers (31) werkte al voor Joepie (als hoofdredacteur) en voor VT4.

♦♦

Beroepsjournalist **Stefaan Kerger** van de West-Vlaamse regiozenders Focus en WTV (31) is de woordvoerder geworden van de nieuwe minister van Binnenlandse Zaken Patrick Dewael (VLD). Vandaar naar het parlement is tegenwoordig maar een kleine stap, Stefaan !

♦♦

En de nieuwe woordvoerder van minister van Economie **Fientje Moerman** (VLD) luistert naar de naam Peter Van den Borne (ex-RTM, ex-Jambers' Televisiefabriek, ex-woordvoerder Etienne Schouppe).

♦♦

Nog electorale naweëën. Toen CD&V-senator **Sabine De Bethune** in een krant een leuk interview met zichzelf had zien staan, kwam ze op het idee dit op haar website over te nemen. Dat was buiten de journalist gerekend die het interview afgenomen had, en via de JAM (Journalisten Auteurs Maatschappij) aanspraak maakte op zijn auteursrechten. Nadat de voorzitter van de CD&V-senaatsfractie over haar eerste ongenoegen heen was, betaalde ze braaf de door de JAM voorgestelde minnelijke regeling.

♦♦

Bij TV-Brussel is beroepsjournalist **Evert Kets** weg, hij vervoegt de politieke afdeling van de Militaire Inlichtingendienst (I).

Jan Lamers, van 1982 tot 2002 uitgever van de Financieel-Economische Tijd en tegenwoordig 'mediaconsulent', heeft er een drie maanden en 15.000 kilometer lange tocht door Canada opzitten. Hij schreef zijn wedervaringen op in het boek 'Canada Drive', dat in oktober bij Lannoo verschijnt.

♦♦

Tanja Dierckx, zelfstandig beroepsjournaliste, laat weten dat haar e-mailadres in het Jaarboek 2003 een vervelende zetfout vertoont en moet zijn: ta.dierckx@pi.be.

♦♦

De **VTM-nieuwsdienst** krijgt tegen komende lente een nagelnieuwe nieuwsstudio. Die zal dan wel dienen om een korter nieuwsjournaal te presenteren, want het VTM-nieuws van 19 uur wordt met 7 tot 8 minuten ingekort. Op die manier kan de soap 'Familie' al om 19u45 van start gaan, en wil de VTM-top voorkomen dat tussen 19u45 en 20u nog veel kijkers overschakelen naar 'Man bijt hond' op TV1.

♦♦

Het zijn maar een paar van de maatregelen waarmee de nieuwe algemene directeur van VTM, **Peter Quaghebeur**, de commerciële omroep uit het slop wil halen. Een opdracht waarvoor hij sinds augustus ook een beroep kan doen op de nieuwe programmadirecteuren Bert Geenen (ex-Donna, ex-Q-Music) en Jan Verheyen (filmproducent).

♦♦

Allergrote baas **Christian Van Thillo** (41) is ondertussen opgenomen in de Raad van Bestuur van het Duitse Bertelsmann, de op een na grootste mediagroep in Europa. De benoeming zou evenwel geen invloed hebben op de toekomst van De Persgroep als onafhankelijk Vlaams mediabedrijf. Ook van een toenadering tussen VTM en RTL, dat voor 90 pct. in handen is van Bertelsmann, is geen sprake. Zegt Persgroep-topman Christophe Convent in de Financieel-Economische Tijd.

♦♦

De internetsites van de IPM-dagbladen **La Libre Belgique** en **La Dernière Heure** zijn het slachtoffer geworden van cybervandalen. Begin augustus schiep een hacker er zo te zien plezier in delen van lalibre.be en dhnet.be onklaar te maken. De Computer Crime Unit van de Brusselse politie voert een onderzoek.

♦♦

Voor de mannen onder ons: **Penthouse**, de zelfverklaarde leider in erotisch entertainment, is failliet. Uitgever General Media wijst vooral naar de concurrentie van internetporno. Playboy dan weer slaagde erin zijn verlies over het tweede kwartaal van 2003 te beperken. Uitgever Playboy Enterprises investeert meer dan ooit tevoren in internetactiviteiten. Een andere mogelijkheid is natuurlijk wat mannenblad Maxim tegenwoordig uitvreet: zelf een waslijst van producten op de markt brengen en die vervolgens onder de naam Maxim slijten aan het publiek.

♦♦

De **Europese Federatie van Journalisten** (EFJ/IFJ) buigt zich op 12 en 13 september over de problematiek van de schijnzelfstandigen in de journalistiek. De tweedaagse, die plaats vindt in de Résidence Palace alhier, gaat onder de titel 'Freelance par choix, faux freelance ou freelance forcé ? Dilemmes et opportunités pour les journalistes freelance'. Op het congres zullen de resultaten van een onderzoek bij en over zelfstandige journalisten worden toegelicht. Er wordt ook op zoek gegaan naar de beste manieren om de problematiek op zowel het nationale als het Europese forum aan te kaarten. Voertalen: Frans en Engels. Informatie bekomen en inschrijven kan op Bernard@ifj.org.

♦♦

Het **Rode Kruis-Vlaanderen** organiseert op 7 en 8 oktober opnieuw een tweedaagse cursus over de internationale rechtsregels die van toepassing zijn in oorlogssituaties. Naast humanitaire hulpverleners zijn ook journalisten zeer welkom. Deze tweedaagse, die plaats vindt in landcommanderij Alden Biesen in Bilzen, kost slechts 75 euro per persoon (verblijf, eten en cursusmateriaal inbegrepen). Meer informatie op het telefoonnummer 02/349.55.42 of per e-mail op humanitair.recht@redcross-fl.be.

♦♦

En nog voor de agenda's: op 7 en 8 november organiseert de **WOJ** (Vlaams-Nederlandse Vereniging voor Onderzoeksjournalistiek) voor de tweede keer een conferentie ten dienste van alle journalisten die geïnteresseerd zijn in kritische en diepgaarnde journalistiek. De conferentie, die dit keer plaats vindt op diverse plaatsen in Antwerpen, brengt opnieuw lezingen (van ondermeer twee Amerikaanse Pulitzerprijs-winnaars), forumdiscussies, workshops en computertrainingen. Deelname, die voorbehouden is aan WOJ-leden, kost 175 euro. Meer info op www.woj.be/conferentie_2003.

Raad voor de Journalistiek

Beslissing van de Raad voor de Journalistiek over de klacht van de heer Willy Van den Wijngaert, mevrouw Rosie Ovaere en de heer Jean-Paul Peers tegen Walter Wauters en Het Laatste Nieuws

Met een aangetekende brief van 8 november 2002 dient advocaat Jan Hamels namens zijn cliënten Willy Van den Wijngaert, Rosie Ovaere en Jean-Paul Peers klacht in tegen journalist Walter Wauters van Het Laatste Nieuws. Aanleiding is een artikel dat is verschenen in de krant van 19 oktober 2002 en waarin over twee bladzijden een portret werd gemaakt van de drie klagers. Volgens de klachtbrief staan er in het artikel verschillende feitelijke onjuistheden, is er informatie gepubliceerd waarvan de oorsprong niet gekend was en is ten onrechte de privacy van de klagers geschonden. Het artikel werd bovendien geïllustreerd door een verkeerde foto. De advocaat van de klagers voert ook aan dat hij de krant had gevraagd om een recht van antwoord te publiceren, maar dat daar geen gevolg aan is gegeven. Daarom richt hij zich tot de raad voor deontologie van de AVBB. De Raad voor de Journalistiek heeft ondertussen de Nederlandstalige dossiers van de raad voor deontologie overgenomen.

Met een brief van 6 december 2002 hebben de hoofdredacteuren van Het Laatste Nieuws gereageerd op de klacht en het standpunt van hun krant meegedeeld aan de Raad voor de Journalistiek. De ombudsman van de Raad voor de Journalistiek heeft daarna getracht om te bemiddelen, maar een minnelijke regeling is niet tot stand gekomen, zodat de Raad voor de Journalistiek op 13 maart 2003 besloten heeft het geschil ten gronde te onderzoeken. Met een brief van 1 april 2003 heeft de advocaat van de klagers een conclusie en enkele stukken ingediend. Daarop heeft de redactie van Het Laatste Nieuws geantwoord in een brief van 17 april 2003. De advocaat van klagers heeft op 15 april 2003 nog een brief gericht aan de Raad voor de Journalistiek, waarin hij enkele argumenten verder ontwikkelt.

De rapporteringscommissie van de Raad voor de Journalistiek heeft een hoorzitting gehouden op 15 mei 2003. Op die zitting is namens de klagers advocaat Jan Hamels verschenen, die nog een bijkomend stuk heeft ingediend. Namens de krant zijn hoofdredacteur Paul Daenen en hoofd redactiebeheer Raymond De Craecker verschenen. Beide partijen hebben mondeling hun argumenten toegelicht. Na afloop van de hoorzitting heeft de krant nog een overtuigingsstuk aan de rapporteringscommissie bezorgd.

DE FEITEN

In de krant van 19 en 20 oktober 2002 publiceert Het Laatste Nieuws een uitgebreide bijdrage over twee pagina's onder de titel:

'KV Mechelen, kroniek van een vergane glorie'. In de bijdrage, die uit een viertal artikelen bestaat en met elf foto's wordt geïllustreerd, wordt een beeld geschetst van de problemen die de Mechelse voetbalclub in die periode ondervindt. Ze bevat onder meer een portret van de toenmalige voorzitter van KV Mechelen, Willy Van den Wijngaert en van diens levenspartner, Rosie Ovaere. De bedoeling van de bijdrage wordt duidelijk gemaakt in de inleiding, waarin onder meer volgende passage staat: '... Met dat duo is vaak de draak gestoken, als hoofdrolspelers in een soap, maar wie zijn de mensen achter de personages? Wie zijn Willy en Rosie écht? Vanwaar haalt hij zijn geld en zij haar macht?'

Met een aangetekende brief en fax van 24 oktober 2002 vraagt advocaat Jan Hamels namens klagers aan de krant om een recht van antwoord op te nemen. Hij schrijft dat er in het artikel verschillende onjuistheden staan over Willy Van den Wijngaert, Rosie Ovaere en Jean-Paul Peers, de zoon van mevrouw Ovaere. Hij ontkent een aantal beweringen uit de krantenbijdrage. Hij beweert ook dat er ten onrechte een foto is afgedrukt van de golfclub van Keerbergen, die wordt voorgesteld als de villa van de heer Van den Wijngaert.

Voorts stelt de advocaat dat de privacy en het recht op godsdienstvrijheid van mevrouw Ovaere geschonden zijn en dat er met de fysieke toestand van de heer Van den Wijngaert de spot is gedreven.

Volgens de bewering van partijen zijn er daarna telefonische contacten geweest tussen de advocaat en de juridische dienst van Het Laatste Nieuws. Feit is dat het recht van antwoord nooit is gepubliceerd. Wel verschijnt enkele weken later, op 7 november 2002, in Het Laatste Nieuws een uitgebreid vraaggesprek met Willy Van den Wijngaert, die enkele

uren voordien ontslag heeft genomen als voorzitter van KV Mechelen.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

In zijn klachtbrief, zijn conclusie en zijn mondelinge uiteenzetting voor de rapporteringscommissie betoogt advocaat Hamels dat de journalist en de krant verschillende inbreuken hebben gepleegd op de journalistieke ethiek.

Een eerste beweerde inbreuk betreft de onnodige schending van het privé-leven van mevrouw Ovaere, wat gebeurde door informatie te publiceren over haar vroegere godsdienstige overtuiging.

Ten tweede verwijten de klagers de krant haar bronnen onvoldoende te hebben nagevraagd en ongecontroleerde informatie te hebben gepubliceerd. Daardoor bevat de bijdrage volgens de klagers verschillende feitelijke onjuistheden en worden ook allerlei zaken geïnsinueerd, die niet hard worden gemaakt. Daarenboven wordt een foto afgedrukt van de golfclub van Keerbergen, maar het pand wordt in het onderschrift voorgesteld als de woning van Van den Wijngaert.

Ten derde verwijten de klagers dat de krant de onjuist gebleken informatie niet heeft rechtgezet, hoewel zij daartoe een uitdrukkelijk verzoek had gekregen.

Raad voor de Journalistiek

De advocaat van klagers voert ook nog aan dat het vraaggesprek dat nadien, in de krant van 7 november 2002, is verschenen gebaseerd is op een telefonisch contact van een redacteur van Het Laatste Nieuws met de heer Van den Wijngaert, die zich na zijn ontslag had teruggetrokken in een Brussels hotel. Een eigenlijk interview zou dus niet hebben plaatsgevonden, al is het telefoontje in de krant wel als zodanig voorgesteld.

Op de hoorzitting erkent de raadsman van klagers dat een aantal van de bezwaren in het recht van antwoord niet gegrond waren, vermits zij steunden op hetzij een verkeerde, hetzij een eerder subjectieve lezing van de betreffende passages in het artikel.

In hun brieven en hun mondelinge uiteenzetting voor de rapporteringscommissie voeren de redactieverantwoordelijken van Het Laatste Nieuws aan dat de klacht ongegrond is.

Vooreerst wijzen zij erop dat het logisch was dat de krant, gezien de dreigende ineenstorting van KV Mechelen, de cruciale rol wilde belichten die de voorzitter en zijn levensgezellin daarbij speelden. In eerste instantie heeft de sportredactie geruime tijd getracht een interview los te krijgen van mevrouw Ovaere, maar zij werd aan het lijntje gehouden. Daarom is besloten een portret te maken aan de hand van getuigenissen, verzameld bij tientallen familieleden, vrienden en kennissen van de klagers.

Toen de sportredactie geconfronteerd werd met een reeks getuigenissen over mevrouw Ovaere, werd besloten haar persoonlijk om een reactie te vragen. De getuigenissen werden haar per fax bezorgd. Hierop kwam enkel een reactie van een advocaat, die duidelijk de opdracht had gekregen om de publicatie van de reportage te verhinderen. Ook met de heer Van de Wijngaert is er nog contact geweest, maar ook hij trachtte alleen maar de publicatie te verhinderen in plaats van meteen voor een repliek te zorgen.

De reportage werd uiteindelijk gepubliceerd in de weekendkrant van 19-20 oktober 2002. Wel waren een aantal gevoelige passages geschrapt, nadat de hoofdredactie een lang telefonisch contact had gehad met de advocaat. Het gesprek sterkte de krant in de overtuiging dat er een consensus was bereikt. Dat vermoeden werd voor de krant bevestigd, toen de heer Van de Wijngaert de krant vijftien dagen later een uitgebreid interview toestond, dat verscheen op 7 november 2002.

Wat de beweerde schending van het privé-leven betreft, antwoordt Het laatste Nieuws dat zowel de heer Van den Wijngaert als zijn levensgezellin zelf steeds de openbaarheid hebben opgezocht en publieke figuren zijn geworden. Zo maakte mevrouw Ovaere er overigens geen geheim van dat ze een gebedsgenezer uit Afrika liet overkomen om een goede afloop van voetbalwedstrijden te verkrijgen.

De redactieverantwoordelijken van Het Laatste Nieuws zeggen dat hun redacteurs voor ieder onderdeel van de bijdrage over de klagers beschikken over minstens twee betrouwbare en van elkaar onafhankelijke bronnen. Alle beweringen zijn dus ernstig nagetrokken. De informatie over de financiële toestand van de heer Van den Wijngaert is onder meer gebaseerd op de jaarrekeningen van zijn bedrijf. De krant geeft wel toe dat er per vergissing een verkeerde foto is afgedrukt. Zij zegt bereid te zijn geweest om dit zo snel mogelijk recht te zetten als over de wijze waarop overeenstemming

kon worden bereikt.

Het recht van antwoord is volgens de krant niet conform de wettelijke bepalingen ingediend. Dat is aan de advocaat telefonisch medegedeeld.

BESLISSING

Over de klacht:

Klagers erkennen dat hun klacht ten dele niet gegrond is, aangezien bepaalde onderdelen ervan steunen op hetzij een verkeerde, hetzij een eerder subjectieve lezing van deze passages in het artikel.

Het betreft onder meer gegevens over de heer Peers, van wie de klagers dachten dat het artikel zegt dat die geen goede banden meer met zijn moeder zou hebben, terwijl dat niet in het artikel staat, en de gegevens over de gezondheidstoestand van de heer Van den Wijngaert, waarover de klacht beweert dat zij spottend zijn opgesteld, terwijl dat niet uit het artikel blijkt.

De Raad is van oordeel dat deze onderdelen van de klacht niet gegrond zijn.

Over het wederwoord:

Het wederwoord met de bedoeling om fout geachte informatie recht te zetten omtrent personen of zaken die door de journalist in zijn informatie betrokken worden, is een rechtmatig uitvloeisel van de persvrijheid. Wanneer betrokkenen hierom uitdrukkelijk verzoeken, kan het enkel om ernstige redenen afgewezen worden.

Tijdens de hoorzitting bleek dat kort voor de publicatie een ontwerp tekst aan de klagers werd overhandigd. Deze ontwerp tekst was vergezeld van een korte handgeschreven nota, waarvan de Raad moet vaststellen dat die als uitnodiging tot wederwoord onvoldoende is, en eerder van die aard om het tegenovergestelde te bereiken. Zeker nu blijkt dat de ontwerp tekst een groot aantal gegevens van zeer persoonlijke aard omvatte, is deze praktijk niet aanvaardbaar.

Na publicatie stuurden klagers een antwoord, waarin naast wederwoord ook rechtzetting gevraagd werd van een foutief geplaatste foto. Ter zitting bleek dat de weigering tot publicatie van het antwoord enkel steunde op zwakke, eerder formalistische gronden. Zonder zich te mogen uitspreken over de gegrondheid van de weigering tot opname van het antwoord, moet de Raad wel vaststellen dat de weigering om op één of andere manier wederwoord te verlenen, waar minstens rechtzetting had moeten gebeuren, niet correct is. Bovendien had het afdrukken van een verkeerde foto spontaan moeten rechtgezet worden, temeer daar de krant beweert over een speciaal daartoe bestemde rubriek te beschikken.

De Raad is van oordeel dat dit onderdeel van de klacht gegrond is.

Over de bronnen:

Wanneer, zoals in dit geval, gevoelige informatie uit de privé-sfeer wordt bekendgemaakt, moet de journalist een uiterste zorgvuldigheid aan de dag leggen, niet alleen bij de garing van het nieuws maar ook bij de wijze waarop dit nieuws aan het publiek wordt voorgesteld.

In de bijdrage werden bij de voorstelling van een aantal feiten, vooral in verband met de financiële toestand van klagers, veel vra-

Raad voor de Journalistiek

gen geïnspireerd en bedenkingen in vragende vorm gemaakt, waardoor onvermijdelijk een sfeer van verdachtmaking ontstaat. Deze sfeer van verdachtmaking tast het hele artikel aan, ook de feiten die de privacy van de klagers raken, en waarvan de krant voorhoudt dat ze enerzijds waar zijn en gebaseerd op verschillende mondelinge bronnen, en dat ze anderzijds voldoende maatschappelijke relevantie hebben.

Het is niet overtuigend aangetoond dat de journalist onzorgvuldig heeft gehandeld bij het vergaren van het nieuws en dat hij zijn bronnen onvoldoende heeft gecontroleerd. Gegevens die door de klagers als feitelijke onjuistheden of als kwalijke insinuaties betwist worden, blijken voor interpretatie vatbaar en sommige aangevochten inlichtingen behoorden tot het publiek domein van een zaak die al geruime tijd beroering verwekte.

De Raad meent dat een serene voorstelling van deze feiten, vooral in het licht van de privacy van bepaalde gegevens, beter op haar plaats was geweest.

Niettemin is de Raad van oordeel dat dit onderdeel van de klacht niet gegrond is.

Over de privacy:

Het schrijven van portretten behoort tot het normale journalistieke gebruik. Per definitie worden indiscrete gegevens vermeld in artikelen die geschreven worden met de bedoeling te onthullen wie de mensen zijn achter de personages zoals die in het sportieve drama nationale bekendheid hebben gekregen. Aangezien de gepubliceer-

de gegevens in dit geval maatschappelijk relevant zijn kan aan de journalist geen schending van de privacy verweten worden.

Toch meent de Raad dat de voorstelling van gegevens die de privé-sfeer van personen raakt, nodeloos een sfeer van insinuatie en verdachtmaking opriep. Zeker omdat het feiten betreft die tot de privé-sfeer van de klagers behoort, is dit te betreuren, zelfs in het geval dat aangenomen zou kunnen worden dat de feiten maatschappelijk relevant zijn.

Niettemin is de Raad van oordeel dat dit onderdeel van de klacht niet gegrond is.

Om deze redenen oordeelt de Raad voor de Journalistiek:

De klacht is deels gegrond.

De Raad voor de Journalistiek vindt dat er geen reden is om in te gaan op de vraag van klagers om een publicatie op te leggen in Het Laatste Nieuws en in andere weekbladen. Mede gelet op het feit dat de klacht slechts gedeeltelijk gegrond is, meent de Raad voor de Journalistiek dat de publicatie van deze uitspraak op de eigen website volstaat.

De Raad voor de Journalistiek is niet bevoegd om tuchtsancties op te leggen.

Brussel, 10 juli 2003.

Beslissing van de Raad voor de Journalistiek over de klacht van de Belgische Confederatie van de Zuivelindustrie tegen Het Nieuwsblad

Met een aangetekende brief van 21 januari 2003 dient de Belgische Confederatie van de Zuivelindustrie BCZ klacht in naar aanleiding van een artikel dat op de voorpagina van Het Nieuwsblad is verschenen op 23 oktober 2002.

De ombudsman van de Raad voor de Journalistiek heeft getracht een minnelijke regeling te bereiken tussen de klaagster en de krant, maar die poging heeft geen resultaat opgeleverd. Klaagster heeft laten weten dat ze een principe-uitspraak wil van de Raad voor de Journalistiek. De klaagster en de advocaat van de krant hebben hun standpunt uiteengezet in een schriftelijke conclusie.

De rapporteringscommissie van de Raad voor de Journalistiek heeft de zaak behandeld op 5 juni 2003. Namens de krant is advocaat Ann Devroe verschenen. Namens de BCZ verschenen voorzitter Hugo Vranckx en secretaris-generaal Renaat Debergh.

DE FEITEN

Op 22 oktober 2002 deelt het federale voedselagentschap aan de

pers mee dat een PCB-besmetting aan het licht is gebracht in voeder bestemd voor melkrunders. Het voederbedrijf en twee melkveebedrijven die besmet voeder kochten werden geblokkeerd, aldus nog de persmededeling.

Op 23 oktober 2003 besteden alle kranten ruime aandacht aan de zaak. In Het Nieuwsblad gebeurt dit met een artikel op de voorpagina dat als kop heeft: 'Opnieuw gif in melk'.

Dezelfde ochtend neemt de secretaris-generaal van de BCZ telefonisch contact op met de hoofdredactie van Het Nieuwsblad om een rechtzetting te vragen. Hij betoogt dat de titel niet aan de werkelijkheid beantwoordt en de sector schade kan toebrengen. De dag erop verschijnt in de krant een nieuw artikel dat de woorden van de secretaris-generaal van de BCZ gedeeltelijk overneemt zonder echter de titel te herroepen, en dat wordt door de BCZ niet als een voldoende rechtzetting ervaren. Er is daarna opnieuw telefonisch contact tussen de BCZ en een verantwoordelijke van de krant, waarbij bij wijze van tegemoetkoming een artikel zou zijn toegezegd waarin de sector zijn visie uitvoerig uit de doeken zou kunnen doen. Maar daarvan is niets in huis gekomen.

DE STANDPUNTEN VAN PARTIJEN

Volgens de klachtbrief en de conclusie van de BCZ staan er in de korte titel van het betwiste artikel - 'Opnieuw gif in de melk' - twee pertinente onwaarheden. Ten eerste betekent het feit dat er PCB is aangetroffen in het veevoer nog niet dat er daarom ook gif in de

Raad voor de Journalistiek

melk zou zijn. Dit verband zou wetenschappelijk niet voorhanden zijn. En ten tweede is er in het recente verleden nooit gif in de melk aangetroffen, zodat er bezwaarlijk kan gezegd worden dat er nu 'opnieuw' gif in de melk zou zijn.

De BCZ zegt dat ze nagenoeg alle zuivelondernemingen in België verenigt en dat de sector grote schade lijdt door dergelijke berichtgeving. Veel mensen lezen alleen de titel in de krant. Enkele dagen voor de publicatie van het betwiste artikel had Saoedi-Arabië, na grote inspanningen van onder meer de BCZ, het invoerverbod op zuivelproducten opgeheven dat na de dioxinecrisis was uitgevaardigd. En in eigen land was de BCZ in die periode bezig met een campagne over de zuiverheid van de melk, waaraan door het artikel ook schade zou zijn toegebracht.

Het Nieuwsblad publiceerde op 24 oktober 2002 een tweede artikel over de zaak, nadat er telefonisch contact was geweest tussen de secretaris-generaal van de BCZ en de hoofdredacteur van de krant. Maar voor de BCZ is het tweede artikel slechts een zeer gedeeltelijke weergave van dit gesprek met de secretaris-generaal en vooral geen correcte rechtzetting van de betwiste kop in de krant van de dag voordien. De BCZ heeft daarop opnieuw telefonisch contact gehad met de krant, waarbij zou zijn toegezegd dat er een derde artikel zou verschijnen. Omdat dit derde artikel uitbleef is er uiteindelijk klacht ingediend bij de Raad voor de Journalistiek.

De BCZ zegt dat ze er begrip voor heeft dat een krantentitel kort en gebald moet zijn en dat hij bedoeld is om de aandacht van de lezer te trekken. Maar dat is nog geen vrijbrief om onwaarheden te schrijven.

Op de hoorzitting beklemtonen de vertegenwoordigers van de BCZ dat het hun om het principe te doen is. De organisatie heeft ook juridische stappen overwogen tegen de krant, maar ziet daarvan af en geeft de voorkeur aan een uitspraak van de Raad voor de Journalistiek. Die uitspraak moet als precedent gelden, om de pers ertoe aan te zetten ook in de koppen zorgvuldig te berichten over eventuele toekomstige incidenten rond voedselveiligheid.

In haar conclusie betoogt advocate Ann Devroe namens Het Nieuwsblad dat een krantentitel nooit een perfecte samenvatting kan zijn van een artikel. Natuurlijk mag een titel niet manifest onjuist zijn, maar dat was hier niet het geval. Wanneer PCB's zijn aangetroffen in melkvoeder, en de koeien van dat voeder gegeten hebben, dan zal de melk van die koeien PCB's moeten bevatten. De vraag is alleen of de bij wet gestelde norm daarmee overtreden is, maar zoiets wordt in de titel niet gesuggereerd.

Het Nieuwsblad betwist ook de invloed die een krantenkop heeft op de bevolking, laat staan op de beleidsmakers in Saoedi-Arabië.

De krant wijst ook op het artikel dat verschenen is op 24 oktober, en waarin de secretaris-generaal van de BCZ aan het woord is gelaten. Dat er na publicatie van dat artikel een afspraak voor een derde artikel zou zijn gemaakt tussen de chef nieuws van de krant en de BCZ wordt betwist. Mogelijk is er sprake van een misverstand. De krant blijft echter bereid tot een gesprek om de gerezen misverstanden uit de weg te ruimen.

Op de hoorzitting bevestigt meester De Vroe dat de krant volledig bereid blijft om het geschil in der minne te regelen.

Op het einde van de hoorzitting heeft de rapporteringscommissie aan de vertegenwoordigers van de BCZ gevraagd om nogmaals een minnelijke regeling te overwegen. De BCZ had diezelfde dag nog een bijeenkomst van haar raad van bestuur, waarop dit voorstel is besproken. Na afloop van die vergadering heeft de secretaris-generaal van de BCZ aan het secretariaat van de Raad voor de Journalistiek telefonisch laten weten dat zijn organisatie haar standpunt handhaaft en aandringt op een uitspraak.

BESLISSING

De Raad voor de Journalistiek stelt vast dat de titel 'Opnieuw gif in melk' niet overeenstemt met de feiten, zoals voorgesteld in het omstreden artikel. De kwestie van de voedselveiligheid ligt bijzonder gevoelig na de dioxinecrisis van 1999. Het is dan ook niet uit te sluiten dat de publieke opinie door de titel in Het Nieuwsblad node-loos werd verontrust, zoals de BCZ betoogt.

Het valt ook op dat de tekst van het artikel zelf veel genuanceerder is, en enkel spreekt van de mogelijkheid dat er opnieuw gif zou terechtgekomen zijn in ons voedsel. De titel stemt dus niet overeen met de eigenlijke strekking van het artikel.

Het klopt dat, zoals de advocaat van Het Nieuwsblad voorhoudt, een titel kort en kernachtig moet zijn en dat hij bedoeld is om de aandacht van de lezer te trekken. Maar dat betekent nog niet dat de titel onjuist mag zijn of iets anders mag zeggen dan het artikel zelf. Het was heel goed mogelijk geweest om boven het stuk een andere korte titel met een juiste inhoud te plaatsen. De andere kranten zijn daar op 23 oktober 2002 wel in geslaagd. Zo heeft Het Volk, zusterkrant van Het Nieuwsblad, aan de zaak een artikel gewijd onder de correcte titel 'Weer PCB in veevoeder'. Het artikel lijkt heel sterk op dat van Het Nieuwsblad, en is ondertekend door WDP, vermoedelijk dezelfde journalist als de auteur van het artikel onder de gewraakte titel in Het Nieuwsblad.

De redactie van Het Nieuwsblad heeft, na de tussenkomenst van de secretaris-generaal van de BCZ, haar vergissing zelf ook wel ingezien, getuige het tweede artikel dat de krant op 24 oktober 2002 heeft gepubliceerd. Toch kan dit tweede artikel niet als voldoende rechtzetting gelden. Opdat er van een echte rechtzetting sprake zou kunnen zijn, had de krant zelf afstand moeten nemen van de titel van de dag ervoor, en de correctie niet enkel in de mond mogen leggen van de woordvoerder van de BCZ.

De Raad voor de Journalistiek besluit daarom:

De klacht is gegrond.

Deze uitspraak wordt bekendgemaakt op de website van de Raad voor de Journalistiek.

Brussel, 10 juli 2003

Wacht niet tot morgen met uw ideeën voor de toekomst.

Ideeën of meningen?

Volg de discussie op www.kleurrijkvlaanderen.be.

Schrijf u in op onze wekelijkse gratis e-nieuwsbrief.

Met het project Kleurrijk Vlaanderen wil de Vlaamse Regering het langetermijndenken stimuleren.

Surf vandaag nog naar www.kleurrijkvlaanderen.be U kunt er informatie verzamelen en debatteren over het Vlaanderen van morgen. En via het langetermijn denken over thema's als mobiliteit, milieu, werken, sport, cultuur, ... leggen we allemaal samen het fundament van een bloeiende toekomst voor de volgende generaties.

Een eerste tip voor de toekomst krijgt u trouwens nu al van ons: schrijf u in op de gratis elektronische Toekomst Nieuwsbrief. Zo blijft u wekelijks op de hoogte van de evolutie binnen het debat over onze toekomst.

**Kleurrijk Vlaanderen.
Nu nadenken over het Vlaanderen van morgen.**